

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI VA MAKTAB DASTURLARIDAGI IZCHILLIK

Nizomiy nomidagi TDPU, maktabgacha ta'lim fakulteti
Muallif: N.M. Kayumova, M. Rahimjonova, S. Sharipova, R. Abdullabekova.

Annotatsiya

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlari va boshlang'ich maktab dasturlari o'rtasidagi izchillikning ahamiyati yoritilgan. Bolalarning akademik va psixologik rivojlanishida izchil ta'lim jarayonining o'rni, muammolar va ularni hal qilish yo'llari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, samarali metodik yondashuvlar va hamkorlik tamoyillari haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, izchillik, pedagogika, metodika, bolalar rivojlanishi.

Kirish

Maktabgacha ta'lim — bola shaxsining shakllanishida muhim bosqichdir. Boshlang'ich maktab esa bu jarayonning mantiqiy davomi bo'lib, bolaning asosiy bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu ikki bosqich o'rtasidagi izchillik ta'minlangan taqdirda, bolalarning o'qish jarayoniga moslashuvi yengil kechadi.

O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida maktabgacha ta'limga katta e'tibor qaratilgan bo'lib, bu bosqichda bolalarning rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratilmoqda. Biroq, boshlang'ich ta'limga o'tish jarayonida yuzaga keladigan muammolar hamon dolzarbdir.

Adabiyotlar tahlili

Adabiyotlarda maktabgacha ta'lim va boshlang'ich maktab o'rtasidagi izchillikning ahamiyati ko'p marotaba ta'kidlangan. N. B. Krupskaya va V. A. Sukhomlinskiy bolalarning psixologik va ijtimoiy rivojlanishida uzviy ta'lim jarayoni muhim ekanligini qayd etgan.

Zamonaviy tadqiqotlarda esa boshlang'ich maktabda muvaffaqiyatli o'qishning garovi bolalarning maktabgacha ta'limda olgan bilim va ko'nikmalari bilan chambarchas bog'liq ekani ko'rsatilgan. Shu sababli, izchil ta'lim tizimi bolalarning intellektual va emotsional rivojlanishiga yordam beradi.

Asosiy qism

1. Maktabgacha ta'lim va maktab dasturlari o'rtasidagi izchillikning ahamiyati

Rivojlanishning uzviyligi: Maktabgacha ta'limdagi o'yin faoliyati orqali shakllangan bilim va ko'nikmalar boshlang'ich maktabda o'qish, yozish va hisoblashga o'tish uchun zamin yaratadi.

Psixologik moslashuv: Izchil ta'lim bolalarning yangi muhitga tezda moslashishini ta'minlaydi.

Ijtimoiy ko'nikmalar: Maktabgacha ta'limda shakllangan muloqot va hamkorlik qobiliyatlari boshlang'ich maktabda muvaffaqiyatli o'qish uchun zarurdir.

2. Izchillikni ta'minlash usullari

Integratsiyalashgan dasturlar: Maktabgacha ta'lim va boshlang'ich maktab o'qituvchilari uchun yagona metodik tavsiyalar ishlab chiqilishi lozim.

Hamkorlikda tashkil etilgan tadbirlar: Maktab va bog'cha o'rtasida o'quv-metodik seminarlar, tajriba almashish va bolalar ishtirokidagi tadbirlar o'tkazilishi muhim.

Bolalar rivojlanishiga mos yondashuv: Har bir bola individual yondashuv talab etadi. Shu sababli, pedagoglar bolalarning tayyorgarlik darajasiga qarab mashg'ulotlar o'tkazishlari lozim.

3. Ota-onalarning roli

Ota-onalar bolalarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishi lozim. Ular farzandlarini maktabga tayyorlash jarayonida pedagoglar bilan hamkorlik qilishi va bolalarning rivojlanishini kuzatib borishi kerak.

Natijalar

Izchil ta'lim jarayonini ta'minlash orqali quyidagi natijalarga erishish mumkin:

Bolalarning o'qishga qiziqishi ortadi.

Psixologik va ijtimoiy moslashuv tezlashadi.

Akademik muvaffaqiyat oshadi.

Mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlari rivojlanadi.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim va boshlang'ich maktab dasturlaridagi izchillik bolalarning o'qish jarayoniga muvaffaqiyatli moslashishi uchun muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonining uzviyligini ta'minlash maqsadida o'qituvchilar, ota-onalar va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'zaro hamkorlik qilishlari lozim.

Kelgusida pedagogik tajribalarni o'rganish va amaliyotga joriy etish orqali ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kayumova, N. M. (2022, noyabr). Maktabgacha ta'lim muassasasi direktori faoliyatining funksional mas'uliyatlari. "Ilmiy taraqqiyot davri" xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 1(3), 102-107-betlar.
2. Kayumova, N. M., & Roziyeva, M. M. Oilaning milliy merosdagi xalq pedagogikasidagi axloqiy va ma'naviy ta'limdagi roli. "Uchinchi Renessans davrida maktabgacha ta'lim va tarbiyaning roli" ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 102-104-betlar.

3. Kayumova, N. M., & Bazarbayeva, Z. O. (2023, oktabr). Bolalar nutqi psixologik va pedagogik muammo sifatida. “Fan, amaliyot va ta’limdagi innovatsion tendensiyalar” xalqaro ilmiy konferensiyasi materiallari, 2(8), 68-73-betlar.
4. Kayumova, N. M. (2023). Maktabgacha ta’lim muassasalari va oilada milliy qadriyatlar ruhida bolalarni tarbiyalash. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar xalqaro ilmiy jurnali, 1(6), 33-38-betlar.
5. Kayumova, N. M., & Turg’unova, M. R. (2023, yanvar). “Birinchi qadam” davlat ta’lim dasturi maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’limiy jarayonlarni tashkil etishda. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 609-612-betlar.
6. Kayumova, N. M., & Turg’unova, M. R. (2023, yanvar). Pedagoglarning malaka va mahorati orqali maktabgacha ta’lim sifatini oshirish. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 605-608-betlar.
7. Kayumova, N. M., & Murodxo‘jaeva, Z. M. (2023, yanvar). Pedagoglarning ijodiy faoliyatini tashkil etishda kreativ yondashuvlar. Xalqaro konferensiyalar, 1(2), 601-604-betlar.
8. Kayumova, N. M., & Yakubova, Z. Z. (2021). Maktabgacha ta’lim – bilimli va madaniyatli shaxsni shakllantirish vositasi sifatida. “XXI asrda fan, madaniyat va IT konteksti” xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari, 92-95-betlar.
9. Kayumova, N. M. (2019). ESP sinflarida ingliz tilini o‘qitish xususiyatlari. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar, 128-bet.
10. Kayumova, N. M., & Pirmuxamedova, M. E. (2019). Maktabgacha ta’lim muassasasi rahbari va uning funksional majburiyatlari. “Zamonaviy ta’lim muammolari: tajriba va innovatsiyalar” jurnali, 42-bet.